

Gemeenschappelijk Inkoopverband van zorgverzekeraars dure MSZ geneesmiddelen (Clean Team)

Inleiding

Zorgverzekeraars hebben de maatschappelijke rol om de zorg betaalbaar te houden en gelijke toegankelijkheid te garanderen voor alle verzekerden in Nederland. Een grote uitdaging bestaat om dure geneesmiddelen toegankelijk te houden en betaalbaar te maken. Dit geldt in het bijzonder voor geneesmiddelen waar niet of nauwelijks concurrerende middelen beschikbaar zijn. Om die reden hebben zorgverzekeraars een gezamenlijk inkoopverband opgericht. In dit document wordt toegelicht wat het gezamenlijk inkoopverband inhoudt en op welke manier zij haar bijdrage levert aan de maatschappelijke opdracht. In het Clean Team van het gezamenlijk inkoopverband zijn alle Nederlandse zorgverzekeraars vertegenwoordigd. Het Clean Team maakt afspraken met farmaceutische bedrijven over deze geneesmiddelen.

Achtergrond en marktontwikkelingen

Er komen steeds meer, vaak dure geneesmiddelen op de markt. Ook stijgen de prijzen van nieuwe geneesmiddelen al jaren. Doorgaans vallen deze nieuwe geneesmiddelen en/of indicatie- uitbreidingen onder de bekostiging MSZ (Medisch Specialistische Zorg). Momenteel gaat op macroniveau zo'n 10 % van het totale budget van ziekenhuizen en universitair medische centra op aan dure geneesmiddelen. Deze kosten groeien jaarlijks met gemiddeld 8 %.¹ De actuele raming voor 2026 is dat de kosten gaan stijgen tot € 3,6 miljard.² De stijging van de kosten aan dure geneesmiddelen leidt tot verdringing van andere zorg.

Sinds enige jaren maakt het Bureau Financiële Arrangementen (B FAG) van het ministerie van VWS prijsafspraken met fabrikanten over geneesmiddelen met een aanzienlijke budgetimpact.³ Dit zijn 'sluisgeneesmiddelen'. De overige geneesmiddelen stromen, mits zij voldoen aan de stand der wetenschap en praktijk, in het verzekerde pakket.

Zorgverzekeraars hebben de maatschappelijke taak om de zorg betaalbaar te houden en gelijke toegang te bevorderen voor alle verzekerden in Nederland. Hiertoe hebben zorgverzekeraars in 2017 een gezamenlijk inkoopverband opgericht. Dit inkoopverband beoogt de toegankelijkheid en betaalbaarheid van dure geneesmiddelen te bevorderen door met farmaceutische bedrijven afspraken te maken over de inkoop van geneesmiddelen. Daarbij kan worden gekeken naar de therapeutische meerwaarde, prijsstelling, budgetimpact én de kosteneffectiviteit van een nieuw geneesmiddel.

Deze activiteit van zorgverzekeraars hangt samen met het Integraal pakket aan maatregelen ter borging van de betaalbaarheid en toegankelijkheid van dure geneesmiddelen uit 2015; de doelstellingen uit het Integraal Zorgakkoord (IZA) uit 2022 en is in lijn met de Leidraad gezamenlijke inkoop geneesmiddelen voor de medisch specialistische zorg (2020) van de Autoriteit Consument & Markt.

---

¹ Bron: [Monitor Medisch Specialistische Zorg 2022 - Nederlandse Zorgautoriteit \(overheid.nl\)](#)

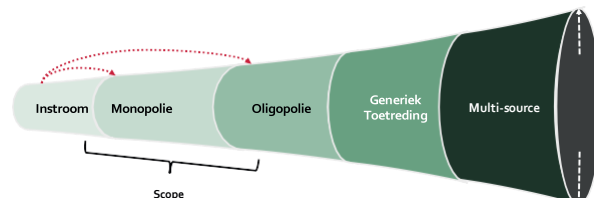
² Bron (SIRM-rapport uitgavenprognose add on geneesmiddelen, hoofdrapport juli 2022)

³ > €20 mln. totale budget impact of > €10 mln. per indicatie en > €50.000,- per persoon per jaar

Scope van het gemeenschappelijk inkoopverband van zorgverzekeraars

De scope van het gezamenlijk inkoopverband is in eerste instantie gericht op

- alle nieuwe add-on geneesmiddelen en/of indicatie-uitbreidingen
- met name, maar niet uitsluitend, op het segment van geneesmiddelen waar geen of beperkt sprake is van behandelalternatieven
- die geneesmiddelen en/of indicaties waar het VWS Bureau Financiële Arrangementen ('de sluis') geen onderhandelingen voert.

Het gezamenlijk inkoopverband kan daarnaast, op verzoek, arrangementen van VWS overnemen.

Inrichting gezamenlijk inkoopverband

Alle zorgverzekeraars zijn toegetreden tot het gezamenlijk inkoopverband. Het uitvoerend orgaan van het gezamenlijk inkoopverband is het Clean Team. Iedere zorgverzekeraar vaardigt minimaal één deskundige af om zitting te nemen in het Clean Team. De betrokken deskundigen van het bureau van Zorgverzekeraars Nederland participeren actief in het Clean Team. ZN is tevens verantwoordelijk voor de ondersteuning van de werkzaamheden.

Clean Teamleden worden op persoonlijke titel aangesteld en dienen eerst met succes een mededingings- en compliance cursus ⁴ af te ronden. De samenstelling van het Clean Team is multidisciplinair, er participeren zowel inhoudsdeskundigen als inkoopspecialisten.

Clean Team leden handelen conform het Clean Team protocol indachtig de vigerende wet- en regelgeving. Informatie van vertrouwelijke aard wordt alleen binnen het Clean Team gedeeld en besproken. Bij uitdiensttreding of verandering van functie komt het lidmaatschap van het Clean Team te vervallen. Deze persoon is als Clean Team lid gebonden aan geheimhouding tot drie jaar na beëindiging van het lidmaatschap.

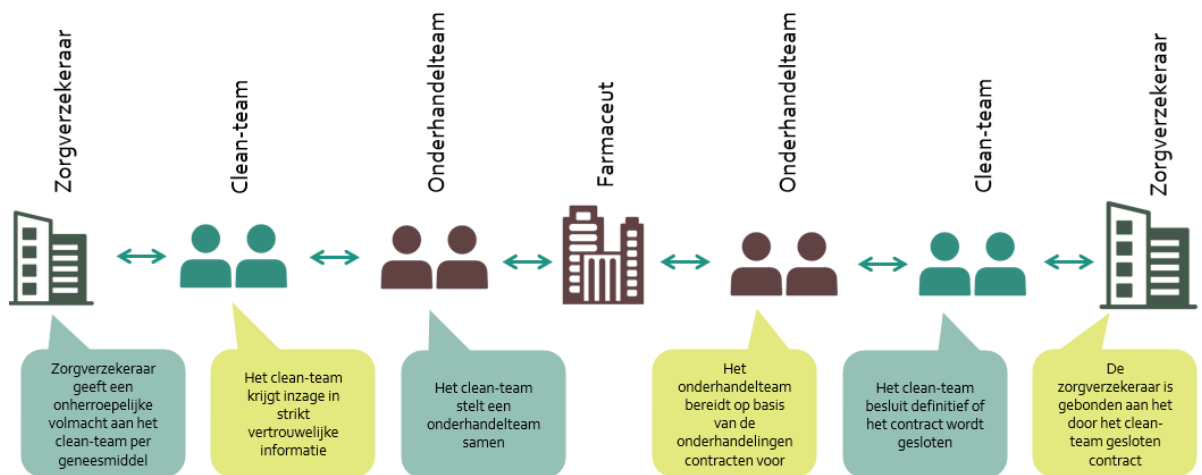
Het Clean Team vergadert in principe één keer per maand

⁴ Sinds de Zorgverzekeringswet van 2005 is er in Nederland sprake van gereguleerde competitie tussenzorgverzekeraars. De ACM Leidraad gezamenlijke inkoop geneesmiddelen voor de medisch specialistische zorg uit 2016 heeft 'een veilige haven' gedefinieerd waarin zorgverzekeraars samen kunnen werken op het dossier dure geneesmiddelen

Totstandkoming gezamenlijke onderhandelingen:

A. Selectie geneesmiddelen

- De ZN-commissie Beoordeling add-on geneesmiddelen (CieBAG) inventariseert nieuwe geneesmiddelen en indicatie-uitbreidingen die op de Europese en/of Nederlandse markt geregistreerd worden en in aanmerking komen voor opname in het verzekerde pakket.
- De CieBAG adviseert de ZN Commissie Dure Geneesmiddelen over welke geneesmiddelen in aanmerking komen voor gezamenlijke onderhandelingen.
- De ZN Commissie Dure Geneesmiddelen besluit welke door de CieBAG aangedragen kandidaten voor gezamenlijke onderhandelingen in aanmerking komen.

B. Stroomschema gezamenlijke onderhandelingen

- De bestuursleden van individuele zorgverzekeraars geven per geneesmiddel individueel een onherroepelijke volmacht aan het Clean Team voor het voeren van gezamenlijke onderhandelingen met farmaceuten.
- Het Clean Team stelt een onderhandelsteam samen van minimaal 1 inkoop en een medewerker van het ZN- bureau. Er kunnen dus gelijktijdig meerdere onderhandelteams in gesprek zijn met farmaceutische bedrijven. De leden kunnen ook gelijktijdig zitting hebben in meerdere onderhandelteams.
- Het onderhandelsteam legt de overeengekomen landelijke inkoopvoorwaarden vast in een overeenkomst.
- De zorgverzekeraars verwerken de door het Clean Team overeengekomen afspraken in de inkoopafspraken met ziekenhuizen vanaf het moment dat er een getekende overeenkomst aanwezig is. Hiertoe worden de prijzen centraal in VECOZO ingelezen.

De kenmerken van de overeengekomen afspraken:

- Het is maatwerk: elk geneesmiddel is anders.
- Het zijn tijdelijke overeenkomsten tussen zorgverzekeraars – farmaceutisch bedrijf.
- De afspraken zijn openbaar waar kan, vertrouwelijk waar noodzakelijk.

Waar is meer informatie te vinden?

Op www.zn.nl dossier Dure Geneesmiddelen is een overzicht te vinden van de geneesmiddelen waarover zorgverzekeraars met fabrikanten afspraken hebben gemaakt. Ook is er een overzicht te vinden van geneesmiddelen waar zorgverzekeraars het gezamenlijk inkoopverband (Clean Team) een volmacht voor gezamenlijke onderhandelingen hebben verstrekt.

